

Donald Trump – republikanernes banemand?

I begyndelsen lo vi alle højt ad Donald Trumps spektakulære, absurde og ind imellem næsten perfide valgcircus. De færreste ler nu, hvor Trump næsten har revet det republikanske parti midt over og stormer frem mod en præsidentnominering

Det Republikanske Parti i USA er tæt på at ligge i ruiner. Interne uenigheder om en samlet politisk kurs, blindhed over for kernevælgernes problemer og en præsidentkandidat, der med svidende nøjagtighed og saftige "one-liners" spidder partiets deroute og vælgernes følelser.

Det er alt sammen ingredienser i den politiske gryderet, der er tæt på at brænde på for republikanerne. Men hvordan kunne det gå så galt? Hvordan er det lykkedes en Donald Trump at tiltrække så mange vælgere – uden at have et politisk program og uden politisk erfaring?

Det giver professor David Nye sit bud på. David Nye forsker i amerikansk politisk, social og kulturel historie, og med sine mange års forskning og viden er han ikke så overrasket over udviklingen for det gamle parti.

– Det republikanske parti består i dag næsten kun af hvide, ældre folk. Det er i sig selv ikke noget nyt, men ideologien rykker mere og mere til højre. Det sker blandt andet, fordi disse partifolk har tabt føling med deres kernevælgere, som er hvide middelklassearbejdere – det vil sige dem, der i meget høj grad er bange for at miste deres jobs, deres hjem og deres identitet.

Toppen af partiet har, ifølge David Nye, forsømt at lytte til disse mennesker. Og selv om den økonomiske nedtur er vendt, og flere er kommet i arbejde, så tjener de mindre nu end før, og jobmarkedet for de unge nyuddannede er nærmest ikke-eksisterende. Og det betyder noget for disse vælgere.

De (for)tabte vælgere

– Det er nu ikke kun republikanerne, der har oplevet at "bløde" vælgere. Noget af det, Trump har så kæmpe stor succes med, er

netop at mobilisere de fortabte demokratiske vælgere i Sydstatene især. De er imod indvandring, de hader Obamacare og har længe følt sig overhørt i hele det politiske landskab, forklarer David Nye.

– Nu har de fundet et talerør i Trump. Fordi han ganske enkelt siger tingene lige ud og ikke slører budskaberne med politiker-tåge. De føler sig nu hørt og taget alvorligt. Det bekymrer ikke vælgerne særligt, at Trump ikke har så meget som en stump politisk program eller erfaring. For lige nu føler de sig bare hørt og forstået, og det er godt nok.

– Samtidig er Trump exceptionelt god til at udnytte de mange øjeblikke og historier, der opstår undervejs, når han er på farten eller når den almindelige politiske debat kører. Han er blevet "en af os". Det er trygt, og vælgere elsker tryghed.

Minoriteternes stemmer

David Nye er ikke så meget i tvivl om, at Donald Trump kan gå hen og vinde nomineringen som republikanernes præsidentkandidat. Men – i tråd med de fleste analyser – så tror han alligevel ikke helt på, at en nominering kan konverteres til en præsidentpost og adresse i Det Hvide Hus.

– Kvinder, asiater, sorte, latinoerne – dem har Trump igen og igen fornærmet på det groveste, så det er ikke der, han trækker mange vælgere, når slaget skal slås til november. Og det er altså et betragteligt antal vælgere, der her er tale om.

– Det, der kunne gå hen og tippe muligheden for præsidentposten, er, hvis Trump vinder nomineringen og er så heldig at få en virkelig stærk vicepræsident som medkandidat. Det er før set, at netop det parløb kan afgøre et valg, siger David Nye.

Hvad snakker de om?

Traditionen tro er det ikke så meget de reelle politiske programmer, der driver valgkampen om nomineringen i USA. Det handler i langt højere grad om, at kandidaterne skal ramme en tone og nogle punch-lines, der fanger vælgernes personlige interesser og sympatier. Også her er der sket et skift, som gør det svært for de traditionelle politisk orienterede kandidater at fange vælgernes interesse og ører. – De etablerede politikere har meget ofte et stort fokus på at tale om "identitet". Hvem er vi? Hvem er jeg i det store nationale puslespil? Og det betyder, at de ofte har talt til folk ud fra, om man var hvid, sort, asiat, kristen – de har talt til folks værdisæt. – Men både Trump og Bernie Sanders har formået at fange en helt anden realitet denne gang. De taler om "klasse" og de kæmpestore klasseskel, der er opstået i kølvandet på den globale krise. De taler om jobs, der er tabt. Handel der er mistet. De italesætter, hvad den enkelte amerikaner har vundet og tabt de seneste otte år. Og det er noget, folk kan forstå og forholde sig til. Og det mener David Nye også er en yderligere grund til, at Donald Trump har så stort momentum. Han spidder lige nøjagtig alle de bekymringer, den almindelige amerikaner har. Og han sætter det hele op som sort/hvidt og vind-eller-forsvind.

FAKTA

Blå bog

David E. Nye, nye@sdu.dk, er professor på Center for Amerikanske Studier. Han forsker i social og kulturel amerikansk historie og politik.

Uddannet på University of Minnesota, har været på SDU siden 1982 og har gæsteundervist på en lang række internationale universiteter.

Forfatter til en lang række bøger – nomineret til Pulitzerprisen tre gange og vinder af tre internationale videnskabelige bogpriser.

Jagten på nye fjender

Alt kan endnu ske i kampen om nomineringen som præsidentkandidat. Og det skyldes ifølge David Nye ikke mindst, at USA på de indre linjer er en dybt splittet nation lige nu. Det tidligere store fjendebillede – kommunismen og den kolde krig – er væk. Og det betyder, at der er et stort fælles projekt, der er gået tabt. Ganske vist er der nu kampen mod Islamisk Stat og terrorisme, men det er ikke en kamp, der på nær samme måde har formået at samle nationen i et fællesskab. – Som en republikaner sagde til mig for nylig: "Vi har vundet den kolde krig mod de der sære socialister. Nu er det som om, vi udkæmper samme slags krig igen, men denne gang gør vi det internt i partiet." – Derfor ser man også i øjeblikket en voldsom dæmonisering i valgkampen, når kandidaterne omtaler hinanden. Og det gælder ikke kun, når Trump omtaler Hillary Clinton eller Bernie Sanders. Det gælder i lige så høj grad internt, hvor særligt Trump og Marco Rubio har været hårde ved hinanden. – Kandidaterne – især Donald Trump – er også blevet dygtige til at bruge de sociale medier. Desværre nuancerer sociale medier overhovedet ikke debatten. Tværtimod. Men Trump har stor succes med netop at skabe nye, let forståelige fjendebilleder. Nemlig illegale indvandrere, muslimer og gamle, rige, hvide milliardærer i Washington.

Alt kan ske

– Alt kan endnu ske frem mod den endelige nominering i juli. Det ser mere og mere ud til, at Donald Trump vinder nomineringen. Tror jeg så på, at han kan vinde præsidentvalget? Nej, det gør jeg ikke. Der tror jeg alligevel, at minoriteterne, middelklassen og kvinderne vil stemme i en anden retning. Og så skal man lige huske på, at der til alle tider i USA er omkring 30 procent af vælgere, der er uafhængige, og som oftest repræsenterer de mere midtersøgende standpunkter. Men de stemmer typisk slet ikke for det "rigtige" valg i november, fortæller David Nye. Han tør næsten ikke forholde sig til tanken om, at Donald Trump kan ende som præsident. Han tror heller ikke på, at det kommer til at ske. – Jeg tror simpelthen, at når det kommer til stykket, så er Hillary Clinton for stærk. Men uanset udfaldet af valget til november, så vil USA stå tilbage med et republikansk parti i laser. Et parti, der i den grad er nødt til at genopfinde sig selv, for det er gået i stykker lige nu.'

Af Helle Dioni, held@sdu.dk